

Rana Kommune
Rådhusplassen 2
8622 Mo i Rana

Attn: Ansv. saksbehandler

Vår ref.: Robin Söderkvist

Hemnesberget 07.11.2024

Prosjekt: 202414 Formidlingspark Storforshei

Arkitektonisk redegjørelse

Det vises til tiltak om etablering av ny ladestasjon med tilhørende nettstasjon for elektrisk drevne kjøretøy (elbiler). Et viktig utviklingsledd for fremtidens elektrifiserte bilpark og det grønne skiftet.

I utformingen av planlagte ladebygg har fokus på arkitektonisk kvalitet hatt høy prioritet. Utforming og materialitet vil stå i stil med planlagt parkanlegg og inngå i en naturlig og gjennomført helhet. Ladeområdet er tilpasset en god, oversiktlig, trygg og effektiv bruk. Grepet faller naturlig inn i eksisterende situasjon og vil være en naturlig forlengelse av stedets eksisterende fasiliteter.

Tiltaket vil også inneholde nytt parkanlegg for utendørs formidling. Helgeland Kraft Vannkraft er tiltakshaver for prosjektet. Selskapet har utviklet merkevaren LAD OPP som i tillegg til å tilby elbillading har et stort fokus på å markedsføre Helgeland som destinasjon. Selskapet samarbeider blant annet med Visit Helgeland, og flere av ladestasjonene planlegges som informasjonspunkt for turister. Konseptet gir også en unik mulighet til å kommunisere Helgelands kulturhistorie. Grepet vil rette seg mot alle aldersgrupper, og målet er å skape et nytt og spennende tilbud på Storforshei for stedets innbyggere og besøkende. Dette vil derfor være en mulighet til å løfte frem Storforshei som et viktig og attraktivt tettsted i kommunen.

For å kunne etablere ladestasjoner og det nye parkanlegget på tomte må dagens bygningsmasse fjernes for å frigi nødvendig tomteareal. Sikkerhet for myke trafikanter vil vektlegges, samt muligheten for å knytte seg på eksisterende infrastruktur på en naturlig måte. Dette for å sikre at det nye anlegget vil spille på lag med eksisterende situasjon og fasiliteter med tydelig fokus på trivsel, inkludering og formidling.

Helgeland Kraft Vannkraft i samarbeid med blant annet Helgeland museum, Rana Gruber, Kunnskapsparken, Tanken arkitektur og Asplan Viak har som målsetting å etablere en formidlingspark på Storforshei i tilknytning til planlagt ladestasjon og eksisterende bensinstasjon. Parken skal blant annet formidle stedets rikholdige gruvedrifts- og krafthistorie. Den vil også ha et stort fokus på stedets kulturhistoriske verdi. Viser til kulturminnefaglige vurderinger av bygningene og området gjennomført av Helgeland museum.

Parken er planlagt sør på eiendommen (se situasjonsplan). Den vil inneholde et formidlingsbygg / Gammelbutikken. Bygningen foreslås demontert, flyttet og gjenoppbygget i parken. Bygningen ble flyttet til Storforshei rundt år 1900 og består av 3" x 11" tømring som ut fra innvendig befaring ser ut til å være i forholdsvis god tilstand. Bygningen har store setningsskader, men det kan se ut som selve laftet har taklet dette godt. Areal på denne delen av bygget er ca. 50m² (5 x 10m). Den ene røstveggen er sannsynligvis fjernet da det på et tidspunkt ble behov for et større butikklokale. Tømringen er sannsynligvis produsert på ei rammesag og har «knekte» hjørner på rundt 10mm. Tømringen kan ses på som et eksempel på tidlig «standardisering og masseproduksjon av moduler» som er egnet til fleksible løsninger og tilpasninger. Det vil også være mulig å få saget tilsvarende elementer i dag dersom det skulle være ønskelig å komplettere.

Det er en del av historisk byggeskikk at tømmerkasser/hus flyttes og gjenbrukes ved bruksendringer, samfunnsutvikling osv. Mange tømmerkasser er blitt flyttet både to tre ganger, og denne tømmerkassen har intakt merking (A1, A2 osv.) på stokkene siden forrige flytting rundt år 1900.

Tømmerkassen har et areal på rundt 50 m² og en høyde raft på rundt 3,5m som kan være en aktuell størrelse for reetablering innenfor en realistisk økonomisk ramme. Det er også en type tømring som er godt egnet for ny bruk og tilpasning. Tømmeret er side- og toppskjært og har faste dimensjoner. Dette gjør at arbeid med evt. demontering og remontering kan utføres av håndverkere uten stor kompetanse innenfor tradisjonshåndverk. Dersom behov for nye vegger/konstruksjoner, anbefales det å få saget tilsvarende dimensjoner eller gjenbruke bindingsverk fra bygningsmassen.

I forbindelse med reetablering av «Gammelbutikken», beholdes byggets rotering i forhold til himmelretning nord-sør som i dag. Byggets sør og vestfasade reetableres med dagens kledning (perlestaff). Vi foreslår at denne fikseres (altså ikke males), slik at kledningen fremstår som patinert og bitt av tidens tann. Vinduer gjenbrukes og kompletteres med nye vinduer som gjenskapes i lik utførelse som originalvinduer. Det vil gjennomføres analyse av farger som er brukt, slik at vinduer etc. males opp i originale farger med lik type maling. Nye bygningsdeler som tak over inngangsparti, samt takkonstruksjon (opprinnelig høyde og takvinkel) tilbakeføres i sitt opprinnelige uttrykk med bruk av materialer og en byggeskikk som var vanlig da bygget ble flyttet. Tømmerteknikken som er brukt krever en utvendig kledning. Dagens nordlige og østlige fasade har ikke kledning i dag da disse fasadene av gammelbutikken er utvidet i disse retningene. Derfor foreslår vi at disse veggene kles med glass/alusystem og at tømmeret blir eksponert. På denne måten vil byggets historie og byggeskikk understrekes. Utsparinger som er tatt i disse veggene beholdes bak glassfasaden. Det må påberegnes en forsterking av tømmerkassen. Bygget blir som en historisk utstilling i seg selv og et slags bygningsvernsenter som vil gi besøkende opplevelse av byggeskikken. I tillegg vil det utvikles utstillingsflater og diverse montre med gjenstander fra opprinnelig bygningsmasse. Det foreslås en fleksibel utstilling hvor vegger kan flyttes og parkeres slik at bygget også kan fungere som et forsamlingslokale med mulighet for møtevirksomhet og presentasjoner.

Det vil etableres en gjenbruksplan og gjennomføres en ombrukskartlegging av eksisterende bygningsmasse for å sikre en skånsom riving og mulig gjenbruk av diverse bygningsdeler som vinduer, dører etc. Denne vil etableres og gjennomføres i tett samarbeid med Helgeland museum.

Den planlagte parken er under utvikling. I videre prosess vil samarbeidspartnere og innbyggere involveres i videre utvikling av anlegget. Visjonen på sikt er gjennom økonomisk støtte og dugnader å videreutvikle grøntområdet rundt bygget til en formidlingspark. Parken tenkes da som aktivitetsområde med lek/formidling, et amfi / utescene, lekeskog, formidlingsstier med utstillingsvegger. Parken tenkes utformet i et organisk formspråk som legger til rette for flere bevegelsesmønstre og soner. Noe som gir gode muligheter for variert bruk. Områdebelysning tenkes løst i forbindelse med utstillingsvegger, amfi, benker og bebyggelse. Dette for å sikre en lav varm belysning som skal unngå lysforurensing og insektsdød. I forbindelse med fargeanalyser av eksisterende bygningsmasse vil det etableres en fargepalett som vil bli brukt på møbler, aktivitetsapparat, utstillingsvegger etc. i parkområdet. I forbindelse med flytting og riving av eksisterende bygningsmasse vil det på sikt være mulig med AR-teknologi å gjenskape dagens bygningsmasse digitalt i området for nye ladestasjoner.

Parken vil kunne formidle og gi informasjon om attraksjoner og severdigheter i området som ACR, Høyt & lavt, motorsykkelmuseum, grottene, marmorslottet, Visit Plura ect. Det vil også settes av plass til å formidle historie og severdigheter fra hele distriktet.

Parken vil kunne bli et nytt hjerte på Storforshei og fungere som et lavterskeltilbud for innbyggere og besøkende. Området vil gi Storforshei en ny «reason to go», og sett i et stedsutviklingsperspektiv styrke stedet og Helgeland som helhet. Parken vil kunne stimulere til ulike nye arrangement som martrna, festivaler, utstillinger etc.

Med vennlig hilsen
Tanken arkitektur as

Robin Söderkvist
Sivilarkitekt / daglig leder
Tlf. 406 33 400
E-post: robin@tankenark.no